



13 ส.ค. 2538

ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยบางประการ การสนับสนุนจากคู่สมรส
การรับรู้ของมารดาเกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ กับระยะเวลาในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่
ในมารดาที่ทำงาน

THE RELATIONSHIP BETWEEN SELECTED FACTORS, SPOUSE SUPPORT,
MOTHER'S PERCEPTION OF BREAST FEEDING AND DURATION OF BREAST FEEDING
IN WORKING MOTHER

สรัญญา จิตร์เจริญ

วิทยานิพนธ์
จาก
..... ส. ฝึกหัดวิชาเภสัชศาสตร์ ม.มหิดล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2537

ISBN 974-587-991-6

สงวนลิขสิทธิ์

34346

Copyright by Mahidol University

ชื่อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยบางประการ การสนับสนุนจากคู่สมรส การรับรู้ของมารดาเกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ กับระยะเวลาในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในมารดาที่ทำงาน

ผู้วิจัย สรัญญา จิตรเจริญ

ปริญญา วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (พยาบาลศาสตร์)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

กอบกุล พันธุ์เจริญวรกุล, วท.บ., M.S., Ph.D.

สุปราณี อัทธเสรี, วท.บ, ค.บ., ค.ม.

กรรณิการ์ วิจิตรสุนทร, ค.บ., วท.ม.

วันที่สำเร็จการศึกษา 29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2537

บทคัดย่อ

การเลี้ยงลูกด้วยนมเป็นวิธีการเลี้ยงทารกที่มีประโยชน์และเหมาะสมที่สุด แต่แนวโน้มในทศวรรษที่ผ่านมา พบว่า ระยะเวลาในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่มีแนวโน้มลดลง โดยเฉพาะในกลุ่มมารดาที่ทำงาน ซึ่งมีระยะเวลาในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่สั้น เนื่องจากมารดากลุ่มนี้ประสบกับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อ การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ อาทิ มีปัจจัยบางประการ เช่น ระยะเวลาพักหลังคลอด ระยะเวลาที่บุตรเริ่มดูดนมแม่ครั้งแรกหลังคลอด ประสบการณ์การได้รับหัวนมยาง ระยะเวลาที่บุตรเริ่มได้รับหัวนมยาง ระยะเวลาที่บุตรเริ่มได้รับนมผสม ระยะเวลาที่บุตรเริ่มได้รับอาหารเสริม การสนับสนุนจากคู่สมรส การรับรู้ของมารดาเกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ซึ่งน่าจะส่งผลต่อระยะเวลาในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของมารดาที่ทำงาน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยที่คัดสรรบางประการ การสนับสนุนจากคู่สมรส การรับรู้ของมารดาเกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่กับระยะเวลาในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในมารดาที่ทำงาน กลุ่มตัวอย่างเป็นมารดาหลังคลอดที่ทำงาน มีบุตรอายุระหว่าง 1-12 เดือน และหย่านมแม่แล้ว โดยเป็นการศึกษาย้อนหลังในจากมารดาที่มาตรวจสุขภาพ หรือนำบุตรมารับบริการตรวจรักษาและตรวจสุขภาพ ที่โรงพยาบาลศูนย์ราชบุรี โรงพยาบาลแม่และเด็ก ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพเขต 4 คลินิกเอกชน และในชุมชนที่มีมารดาหลังคลอดที่ทำงาน จำนวน 150 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบบันทึกข้อมูลทั่วไป แบบสัมภาษณ์ข้อมูลทั่วไป เกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ แบบสอบถามการสนับสนุนจากคู่สมรส แบบสอบถามการรับรู้ของมารดาเกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สห-

สัมพันธ์ของเพียร์สัน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ และเลือกตัวทำนายที่ดีที่สุด โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยบางประการ ได้แก่ ระยะเวลาพักหลังคลอด ระยะเวลาที่บุตรเริ่มได้รับนมผสม และระยะเวลาที่บุตรเริ่มได้รับอาหารเสริม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับระยะเวลาในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001, .001 และ .01 ตามลำดับ ($r=.3521$ $r=.3501$ และ $r=.1797$ ตามลำดับ) ส่วนประสบการณ์ที่ได้รับหัวนมยางมีความสัมพันธ์ทางลบกับระยะเวลาในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r = -.3432$) และระยะเวลาที่บุตรเริ่มดูดนมแม่ครั้งแรกหลังคลอด และระยะเวลาที่บุตรเริ่มได้รับหัวนมยาง มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > .05$)

2. การสนับสนุนจากคู่สมรส มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ ระยะเวลาในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในมารดาที่ทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .2193$)

3. การรับรู้ของมารดาเกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับระยะเวลาในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในมารดาที่ทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r=.4965$)

4. ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่า ตัวทำนายที่สามารถทำนายระยะเวลาในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในมารดาที่ทำงานได้ คือ ระยะเวลาที่บุตรเริ่มได้รับนมผสม ประสบการณ์การได้รับหัวนมยาง การรับรู้ของมารดาเกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ โดยตัวทำนายสามตัวนี้ สามารถอธิบายความแปรปรวนของระยะเวลาในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ได้ร้อยละ 52.61 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากผลการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการปฏิบัติการพยาบาลดังนี้ คือ พยาบาลในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรตระหนักถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระยะเวลาในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของมารดาที่ทำงาน ได้แก่ ระยะเวลาที่บุตรเริ่มได้รับนมผสม ประสบการณ์การได้รับหัวนมยาง การรับรู้ของมารดาเกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ พยาบาลควรเตรียมมารดาที่ทำงาน เพื่อให้มีการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างต่อเนื่อง ก่อนที่จะกลับไปทำงาน พยาบาลควรส่งเสริมให้คู่สมรสได้มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือสนับสนุน และดูแลมารดาในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ พยาบาลควรส่งเสริมให้มารดาที่ทำงานหลังคลอดได้มีการรับรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ทางที่ดี และช่วยแก้ไขข้อปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ซึ่งจะมีผลทำให้มารดาสามารถเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ได้ในระยะเวลาที่ยาวนานขึ้น

Thesis Title The Relationship between Selected Factors, Spouse Support, Mother's Perception of Breast Feeding and Duration of Breast Feeding in Working Mother

Name Sarunya Chitcharoen

Degree Master of Science (Nursing)

Thesis Supervisory committee

Kobkul Phancharoenworakul, B.Sc.,M.S.,Ph.D.

Supranee Athaseri, B.Sc.,B.Ed.,M.Ed.

Kannikar Vichisukon, B.Ed.,M.Sc.

Date of Graduation 29 November B.E. 2537 (1994)

Abstract

Although breast feeding is the most appropriate and useful for infant feeding, there is a tendency indicates duration of breast feeding has declined over the past decade, especially in working mothers. There are many problems and barriers that may influence the duration of breast feeding in working mothers, for instances, the duration of postpartum rest, the duration of early breast feeding afterbirth, rubber nipple experiences, the duration of introducing rubber nipple, the duration of bottle feeding, the duration of introducing first supplement, spouse support, and the mother's own perception of breast feeding. Thus, the researcher was interested in studying the relationship between selected factors , spouse support mother's perception of breast feeding, and the duration of breast feeding in working mothers. The sample was composed of 150 working mothers afterbirth who have weaned breast feeding, their babies whose ages were between 1-12 months. Data were collected when the working mothers come to health service centers and/or well baby clinic at Rajchaburi Hospital, Maternal and Child Hospital at Health Promotion Center Region 4 Ratchaburi, Private clinics and in the community

which have working mothers. The instruments for data collection include the personal data, the interviewed breast feeding forms, Spouse Support questionnaire and Mother's Perception of Breast Feeding questionnaire. Data were analyzed by using SPSS program for percentage, arithmetic means, standard deviation, Pearson's Product Moment correlation coefficient, multiple correlation coefficient, and stepwise multiple regression.

The results were as follows :

1. There was a significantly positive relationship between duration of postpartum rest, duration of introducing bottle feeding, duration of introducing first supplement and duration of breast feeding in working mothers at .001, .001 and .01 respectively ($r=.3521$; $r=.5301$ and $r=.1797$). There was a significantly negative relationship between rubber nipple experience and duration of breast feeding at .001 ($r = -.3432$), and there were no significant relationship between duration of early breast feeding after birth, duration of introducing rubber nipple and duration of breast feeding in working mother ($P > .05$).

2. There was a significant positive relationship between spouse support and duration of breast feeding in working mothers at .01 ($r = .2193$).

3. There was a significantly positive relationship between mother's perception of breast feeding and duration of breast feeding in working mothers at .001 ($r = .4965$).

4. The result of stepwise multiple regression analysis showed that 52.61 percent of the variance of duration of breast feeding in working mothers was accounted for by three significant predictors, i.e. duration of introducing bottle feeding, rubber nipple experience, and mother's perception of breast feeding ($P<.001$).

As the result of this study, the recommendations for nursing practice are suggested as following. Nurses in various setting should be aware of the factors that influence the working mothers' duration of breast feeding, i.e. duration of introducing bottle feeding, rubber nipple experience, and mother's perception of breast feeding. Nurse should prepare the working mothers for continuing their breast feeding before returning to work by promoting good spouse support and mothers' perception of breast feeding, and assisting mothers in solving problems concerning breast feeding which will increase the duration of breast feeding for working mothers.

